

$$\sum q_1 \times q_0 \quad \sum q_0 p_0$$

Передплатний індекс 6731, для організацій 6732

Ізобретатель и рационализатор · Inventor and rationalizer

Erfinder und Rationalisator · Inventeur et rationalisateur

ВИНАХІДНИК І РАЦІОНАЛІЗАТОР

Читайте в цьому
номері:

- Новини науки і техніки
- Винахідники пропонують
для бізнесу та виробництва
- Нові рішення, розробки,
технології та проекти
- Правила складання
та подання заявки
на промисловий зразок
- Історія становлення
державної системи охорони
промислової власності
України

Журнал

про вітнізначені
новітні розробки
рішення, технології
та проекти

Зміст

Науково-популярний, науковий журнал
© "Винахідник і раціоналізатор"

№ 6(56)/2006

Ізобретатель и рацionalизатор • Inventor and rationalizer
Erfinder und Rationalisator • Inventeur et rationalisateur

Адреса редакції: 03142 м. Київ-142, вул. Семашка, 13. Тел./факс: 424-51-81, 424-51-99,
www.vir.ukrsmib.info, e-mail: vir@ukrsmib.info
передплатний індекс - 6731, для організацій - 6732

Засновник журналу:
Українська академія наук

За реєстровано:

Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та рàдіомовлення України

Свідоцтво:

Серія КВ №4278 від 31.07.1997 р.

Головний редактор
Зубарев О.М.

Заступник
головного редактора
Яцків Т.М.

Голова редакційної ради
Онілко О.Ф.,
доктор технічних наук

Заступник голови
редакційної ради
Ващенко В.П.,
доктор технічних наук

Редакційна рада

Баладінський В.Л., д.т.н.; Борисевич В.К., д.т.н.; Булгач В.Л., к.т.н.; Вербіцький А.Г., к.т.н.; Висоцький Г.В.; Войтович О.В.; Горбатюк Д.Л., д.м.н.; Гулямов Ю.М., к.хн.; Давиденко А.А., к.т.н.; Демчишин А.В., д.т.н.; Друкінін М.Ф., д.т.н.; Дъюнин М.Ф., д.т.н.; Індукаві В.К.; Злоневський М.В.; Калита В.С., к.т.н.; Костомаров А.М.; Корнєєв Д.І., д.т.н.; Коробко Б.П., к.т.н.; Красовська А.Г.; Кривиця В.Г., д.т.н.; Курський М.Д., д.б.н.; Лінінський О.М., д.т.н.; Лісін М.П.; Наритин Т.М., к.т.н.; Немінин О.Ф.; Оніщенко О.Г., д.т.н.; Паладій М.В.; Пешай В.А., к.м.н.; Пилинік О.В., к.т.н.; Ракотинський В.С.; Єгоркін В.А.; Ситник М.П.; Удол Є.І., д.т.н.; Федоренко В.Г., д.т.н.; Хмаря Л.А., д.т.н.; Хоменка І., д.т.н.; Хомовенко М.Г.; Червіяк П.І., д.м.н.; Черевко О.І., д.т.н.; Черепнов С.В., к.ф.н.; Якименко Ю.І., д.т.н.

Погляди авторів публікацій не заважають з точкою зору редакції. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Всі права на статті, ілюстрації, інші матеріали, а також художнє оформлення належать редакції журналу "Винахідник і раціоналізатор" і охороняються законом. Відтворення (повністю або частково) текстових, фото та інших матеріалів без попередньої згоди редакції журналу "ВІР" заборонено.

Незважаючи на те, що у процесі підготовки номера використовувалися всі можливості для перевірки фактичних даних, що публікуються, редакція не несе відповідальності за точність надрукованої інформації, а також за можливі наслідки, пов'язані з цими матеріалами.

Формат 60x84/8. Папір крейданий.
Ум.-друк.прк. 4,65. Наклад 4 800 прим.
Зам. №25-614
Видавництво та друкарня ПП "Феникс".
03067, Київ-67, вул. Шутова 13-Б.
Тел.: 501-9301.
Свідоцтво ДК № 271 від 07.12.2000 р.
Макет, малюнки, верстка – Т. Яцків
Відповідальний за випуск – А. Онілко

Ціна договірна

Новини науки і техніки..... 2

Винахідники пропонують для бізнесу та виробництва..... 6

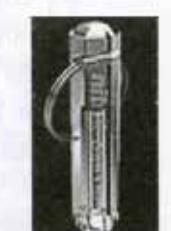
Нові рішення, розробки, технології і проекти

"ОТ" или "ДО"? Отходы или Доходы
– что нужнее? 9

Правова охорона винаходів та корисних моделей

Про затвердження
Правил складання та подання заяви
на промисловий зразок (продовження) 13

Школа винахідника і науковця

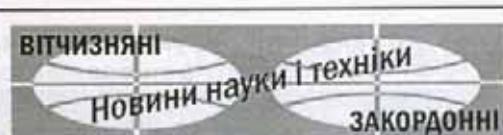
Туров М. П.
Навчання винахідництву
в професійно-технічних училищах:
традиції, проблеми, перспективи 19

З історії винахідництва

Лало В., Ферчук А.
До історії становлення
державної системи охорони
промислової власності України 22

Репортажі, виставки, конференції, круглі столи 26

FHYBRID: СКУТЕР НА ВОДОРОДЕ

Студент из Нидерландов разработал прототип скутера, который работает на водороде. Модель под названием *Fhybrid* имеет литий-ионовый аккумулятор, заряжающийся от топливных ячеек. Максимальная скорость, покоряющаяся данному гибридну – 65 км/час. С одной емкостью водорода скутер способен прокатиться до 200 км, сообщает *Live Science*.

БОЕВОЙ РОБОТ ВЫХОДИТ НА БОЛЬШУЮ ДОРОГУ

Премьера назначена на 16 декабря. В Японии найдётся немало фанатов *Gundam*, которые захотят сделать себе такой подарок на Рождество (фото с сайта digitalworldtokyo.com).

Самый крупный производитель игрушек в Японии – компания Bandai – намерена в декабре этого года начать продажи RX-78-2 Gundam – модели культового в Стране восходящего Солнца боевого робота, а, по сути, гигантского экзоскелета из популярного мультсериала, комиксов и тому подобного (смотрите официальный сайт Gundam).

Робот, являющийся сильно уменьшенным по сравнению с "оригиналом" (масштаб 1:12), будет сопоставим с человеком: рост 1,5 метра, ширина плеч 90 см, вес 35 кг. Продаваться он будет в виде конструктора с 260 частями, сборка которых воедино должна занимать примерно четыре часа.

В результате получится модель с дистан-

ционным управлением и 14 движущимися частями, включая руки, ноги и глаза (моргание).

Робот может воспроизвести различные звуковые эффекты, в том числе, звук ракетных пусковых установок.

"Мы хотим, чтобы фанаты аниме могли владеть нашей сложной пластмассовой моделью", — заявил представитель Bandai, добавив, что на первых порах планируется через Интернет и магазины продать тысячу единиц по цене 350 тысяч иен (\$3 тысячи с лишним). *Membrana*

MAIL.RU
ПОМОЖЕТ РАЗОРИТЬ ДРУЗЕЙ
С ПОМОЩЬЮ SMS

Как выяснилось, популярная возможность программы Mail.ru Агент", а именно отправка SMS с ее помощью, может опустошить карман получателя этого сообщения.

Дело в том, что вышедшая пару месяцев назад версия программы "Mail.ru Агент" позволяет отправлять SMS своим друзьям прямо из контакт-листа этой программы. С учетом того, что отправка SMS бесплатная, осталось только сказать спасибо Mail.ru.

Если бы не одно "но". Человек, получивший на свой телефон сообщение от пользователя "Агента", видит в конце подписи "вы можете ответить на это сообщение". Вполне возможно, что он захочет ответить (в этом случае его SMS будет доставлено собеседнику прямо в контакт-лист программы). Огорчает то, что за этот ответ абонент должен заплатить своему сотовому оператору не 5–6 центов (как обычно), а целых 25. Единственное место, где упомянуто о такой особенности – это самый конец странички с новыми возможностями "Mail.ru Агент".

Лицензионного соглашения при установке программы попросту не предусмотрено, так же как ничего не упомянуто про 25 центов в SMS после слов "вы можете ответить".

Вот как прокомментировала эту историю директор по маркетингу и PR Mail.Ru Анна Артамонова:

"На сайте Mail.Ru Agent содержит вся информация о ценах на услуги для абонентов мобильной связи. К сожалению, сам формат смс-сообщения не позволяет нам разместить там информацию обо всех условиях сервиса. К тому же, абонент мобильной связи, отправляя сообщение на короткий номер, обычно понимает, что такие номера у сотовых операторов тарифицируются иначе, чем обычные "пользовательские"."

ВИБРИРУЮЩАЯ ОБУВЬ ЗАМЕНИТ СОБАК-ПОВОДЫРЕЙ

Собаки-поводыри скоро могут уйти в прошлое. Им на смену, возможно, придёт пара электронных очков и обувь. Изобретатель из Гонконга нашел способ помочь людям с проблемами зрения. Его устройства имеют встроенный компьютер, способный определять расположения предметов благодаря эхолокатору и посыпать соответствующие вибrosигналы своему владельцу. Принцип действия модели заключается в том, что передатчик посылает ультразвуковые волны, которые при отражении фиксируются ресивером. При приближении к препятствию, обувь начинает вибрировать. Чем ближе человек подходит к объекту, тем сильнее происходит вибрация. Умные ботинки будут использовать систему GPS, рассказывая владельцу, где он находится в настоящий момент. Обувь способна определять шаги, ямки на дороге и другие препятствия высотой до 5 см, сообщает AFP.

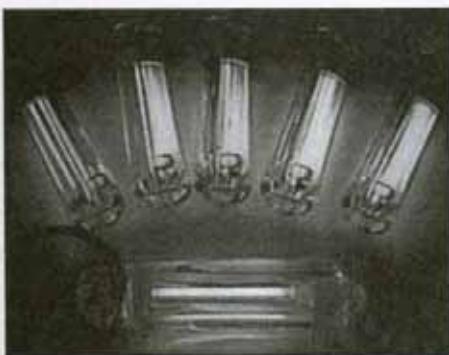

"МОРСКОЙ СТАРТ": ОЧЕРЕДНОЙ УСПЕШНЫЙ ПУСК

18 июня 2006 года ракета-носитель "Зенит-3SL", стартовавшая с космодрома Sea Launch ("Морской старт") в 10 часов 50 минут по московскому времени, успешно вывела на геопереходную орбиту телекоммуникационный спутник Galaxy 16 компании PanAmSat. Стартовая платформа "Одиссея" плавучего космодрома была размещена на экваторе в точке 154 градусов западной долготы (Тихий океан).

Спутник Galaxy 16 весом 4640 кг построен на платформе 1300 компании Space Systems/Loral. Спутник оснащен 24 транспондерами С-диапазона и таким же количеством транспондеров Ku-диапазона. Спутник будет работать на геостационарной орбите в точке 99 градусов западной долготы.

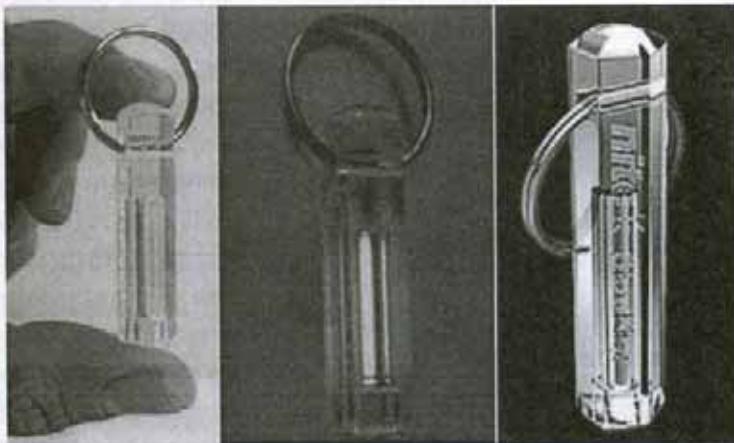

Этот свет не требует батареек. Его нельзя включить или выключить. Он просто есть (фото с сайта torchreviews.net).

На свету сияние брелока не видно (фото с сайта boysstuff.co.uk).

В самом простом варианте в брелоке всего четыре детали: тритиевая трубочка, пластмассовый корпус, заглушка и кольцо для ключей (фотографии с сайтов unitednuclear.com и glowrings.com).

РАДИОАКТИВНЫЙ БРЕЛОК ПОМОГАЕТ НАЙТИ КЛЮЧИ В ТЕМНОТЕ

Потеряли ночью ключи в сумке или в комнате? Не можете найти замочную скважину в темноте? Воспользуйтесь радиацией. Маленькие трубочки-брелоки, светящиеся без всяких батареек 10–12 лет, помогут вам. Радиоактивный брелок, да еще в кармане. Это розыгрыш?

Всё вполне реально. И даже несколько буднично: эти занятные штуки продаёт целый ряд компаний. Очевидно, успешно. Ведь применительно к такой безделушке, как брелок, 10 лет – это вечность. Однако, купив простенький пластмассовый цилиндр, его владелец обеспечит себя карманным светлячком именно на этот срок и, быть может, даже чуть-чуть подольше.

Ярким ли будет свечение? Нет. Диём вы его не увидите вовсе. Да и в сумерках – с трудом. Но в полной темноте, особенно после короткой адаптации глаз, это мягкое сияние покажется вам удивительным.

Пусть на чтение книги в темноте эти трубочки совершенно не рассчитаны – для своей области они идеальны. Они не требуют батареек. Работают непрерывно. Не боятся воды. В них нечему ломаться, так как они не содержат движущихся частей. Они не могут послужить источником пожара. Загадочные брелоки мало что могут осветить, но их самих видно в темноте не меньше чем с 6 метров.

Но что это за "почти вечный" источник света? Внутри брелока спрятана трубочка с технологией GTLS (Gaseous Tritium Light Sources), она же Traeler. Как ясно из названия – основана она на применении газа трития, так что радиоактивность упоминалась нами не для красного словца.

Но не спешите пугаться, речь идёт не о гамма-, а о бета-радиации: испускании электронов, происходящем при распаде трития.

Бета-радиация такая слабенькая, что полностью поглощается даже тонким стеклом. Если же такой брелок разобрать или сломать, крошечное количество заключённого в нём газа улетучивается в атмосферу, не доставляя никаких неприятностей.

Трубку GTLS изготавливают, просверливая лазером отверстие в боросиликатном стеклянном цилиндре. На внутреннюю поверхность стекла наносят фосфорный люминофор и внутрь закачивают под давлением маленькую порцию газообразного трития.

Под действием бета-радиации люминофор выдаёт слабое, но постоянное свечение. Остаётся лишь герметизировать трубочку и поместить её в пластмассовый прозрачный корпус с кольцом для ключей.

Брелоки с таким необычным источником света выпускаются сейчас в нескольких вариантах, как по ди-

зайну, так и по размеру, а также – со свечением на выбор: зелёным, жёлтым, бледно-синим, тёмно-синим, оранжевым и розовым.

Весят эти брелоки примерно 10 граммов. Их длина составляет 48–53 миллиметра, а диаметр – 10–14 миллиметров. Цена примерно 18 долларов.

Поиск, так сказать, промышленного источника "радиоактивного фонарика" привёл нас к швейцарской компании tb-microtec, изготавливающей те самые крошечные стеклянные трубочки GTLS. Её трубы находят применение в изделиях других компаний.

Тут нужно сказать, что помимо брелков, трубы GTLS, как и источники иной формы, но основанные на том же самом эффекте, ставят в недра самой разнообразной продукции.

Тритиевые светлячки прекрасно подходят для энергонезависимых аварийных надписей "Выход", всегда заметных при выключении электричества, или маркеров для предметов, которые нужно находить в темноте (в тех же аварийных ситуациях), наконец – они служат основой для светящихся стрелок и цифр в наручных часах.

Не тех, заметьте, "фосфорных", которые требуют для не-продолжительного свечения предварительной засветки-зарядки у лампы или на Солнце, а таких, что и в начале ночи, и в её конце, и вообще – в любую из следующих 3650 ночей после схода с конвейера, будут светиться равномерно и довольно ярко.

Часы с этой технологией, в частности, выпускаются под швейцарской маркой Traser НЗ.

Швейцарцы приводят такое сравнение: сразу после выключения света стрелки и цифры часов с люминофором, требующим "накачки" от лампы или Солнца, светятся с яркостью 10 тысяч наноканделл, а Traser НЗ – чуть слабее – 6 тысяч.

Но через 8 часов яркость первых часиков падает до 30 наноканделл, а вторых, естественно, остаётся на прежнем уровне, ведь тритий будет поставлять более-менее тот же уровень энергии ещё долгие годы.

Можно легко представить, что подобные микроскопические самосветящиеся элементы окажутся весьма полезными, будучи инсталлированными в дверные ручки, кнопки разнообразных выключателей света или пожарной сигнализации.

В общем, даешь радиоактивные устройства в масы. Разумеется, бета-радиоактивные.

Рис. 5. Трубы фирмы tb-microtec – основа для разнообразной продукции, выпускаемой рядом компаний (фото с сайта tbmicrotec.com).

Рис. 6. Как видите, ломаться тут нечему (фото с сайта torchreviews.net).

Рис. 7. "Вечно светящиеся" надпись "Выход" и наручные часы – иллюстрация возможностей технологии Traser от tb-microtec (фотографии с сайта army-technology.com).

Винахідники пропонують
для бізнесу та виробництва

5. ЭНЕРГОСБЕРЕГАЮЩИЕ ТЕХНОЛОГИИ

Автори, матеріали яких вміщено в цій ру- бриці, шукають на- дійних партнерів для реалізації своїх ідей та винаходів. Якщо Вас зацікавила та чи інша вітчизняна роз- робка, звертайтеся до редакції журналу "Винахідник і раціо- налізатор", вказавши реєстраційний но- мер.

Per. № smb-007

Химический накопитель энергии.

Аккумулирование энергии осуществляется за счет использования внешней энергии в ночное время для производства синтетического топлива (например, водорода – путем электролиза). Патент СИ 1088939. Бюл. 16 от 30.04.1984 г. Накопление этого топлива, и последующее его применения в периоды пика нагрузки для выработки электроэнергии в ТЭ, газовых турбинах или котлах. Водород можно хранить в баках при высоких давлениях и криогенных температурах в виде жидкости или гидрида металла, например MgH_2 или $FeTiH_2$, количество водорода в них приближается к плотности жидкого водорода, при этом устраняется возможность взрыва.

Вариант установки с водородным циклом требует наименьшего капиталовложения (225–290 долл. США/кВт) и наибольший общий КПД цикла заряд–разряд (48–56 %).

Per. № smb-008

Миниэлектростанция.

Патент UA 19428A. Бюл. 6 от
25.12.1997 г.

Предназначена для питания потребителей в автономном режиме однофазным или трехфазным током. Диапазон мощностей – от 2 до 100 кВт.

Отличительной особенностью является применение планетарного редуктора, в котором устранено действие нагрузки на входной вал.

В результате, первичный двигатель разгружается от действия нагрузки на вращение редуктора, с одновременным снятием нагрузки с

Техническая характеристика миниэлектростанции:

Напряжение генератора	220/380 В
Частота	50 Гц
Мощность генератора	2,2 кВт
Мощность первичного двигателя	0,4 кВт
Капиталовложения	250-300 долл. США/кВт. Точный расчет стоимости зависит от комплектации оборудования

выходного вала, для этого требуется мощность только на преодоление сопротивления в зубчатых зацеплениях и подшипниках.

Per. № smb-009

Индукционный теплогенератор

Патент UA 60119A. Бюл. 9 от
15.09.2003 г.

Теплогенератор обеспечивает высокоеэффективное преобразование электрической энергии в тепловую за счет оригинальной конструкции индуктора, работающего на принципе активно-индуктивного нагрева.

Область применения: рекомендуется использовать для обогрева производственных помещений, жилых зданий, коттеджей, саун, горячего водоснабжения.

Предлагаемые индукционные теплогенераторы обеспечивают экологическую чистоту, бесшумную работу, возможность полного или частичного отказа от услуг централизованных котельных, не требует дополнительной площади, легко вписываются в существующие схемы теплоснабжения.

Например: теплогенератор, потребляющий 33 кВт электроэнергии, способен отопить помещение площадью 1500 м² с температурой воздуха в помещении 18 °С, имея при этом габариты 1000×800×500 мм.

Per. № smb-010

Автомобили на водородном топливе.

Водородное топливо является не только высококалорийным, но и чистым.

Экспериментальные конструкции автомобилей, работающих на водороде, неоднократно создаются во многих странах. Одна из главных проблем — хранение водорода на борту автомобиля, к тому же, необходимо иметь большее количество заправочных станций. В рязанском автомо-

бильном институте создан автомобиль на водородном топливе, в котором количество водорода, необходимое для движения автомобиля, вырабатывается в бортовом электролизере и подается в камеру сгорания. В этом случае уже нет необходимости хранения водорода.

Расчетные и ходовые испытания показали, что в городском режиме движения, где часты торможения и разгоны, электролизеры первого поколения "БЭЛ" (пат. 1088959, 1249819, 1497075, 1733282, 1736767) способны экономить до 60 % основного топлива.

Если к этому топливу добавить озон с бортовых озонаторов "ОЗОН-6" (пат. 1081796, 1239389, 1320487, 1373852, 1679045, 2008502), то в этом случае, можно достигнуть экономии основного топлива до 85 %.

Можно говорить о новой концеп-

ции в автомобильном транспорте и энергетике (котельные, ТЭЦ, тепловозы, речной и морской транспорт и др.), что весьма актуально в эпоху энергетических кризисов.

Тезис "водород – топливо будущего" звучит все чаще.

Такие экспериментальные автомобили мелькают на выставках.

Водородные заправки уже появились в нескольких местах Германии, Японии, США. В Калифорнии строят первые станции по электролизу воды. Аналогичные эксперименты проводят по всему миру, выделяются огромные средства.

Так, например, Министерство энергетики США выделяет 350 млн долл. США в год на разработку автомобилей на водородном топливе, с учетом выделенных на эти цели частных средств под проекты, закладывается 575 млн долл. США в год.

Размещенные в данном разделе разработки, имеющие в номере кодировку "smb", принимают участие в Конкурсе "Отечественные прикладные научно-технические разработки для малого и среднего бизнеса". Приглашаем читателей к высказыванию мнений о них.

10. ОБОРУДОВАНИЕ

Рег. № smb-016

Система охлаждения.

Индикаторы перегрева (термопломбы)

Всем известна проблема перегретого двигателя – нарушается работа всех систем, уплотнения теряют герметизирующие свойства, изменяются зазоры и допуски в поршневой группе. Как следствие, автомобиль начинает значительно быстрее изнашиваться, а то и вовсе требует замены вышедших из строя частей и агрегатов.

В процессе изучения проблемы перегрева и проводимых нами исследований мы столкнулись с рядом вопросов:

Как мастеру определить – был ли перегрев двигателя?

Как защитить себя от необоснованных обвинений?

Как предоставить гарантию на ремонт?

Как предоставить гарантию на двигатель внутреннего сгорания (ДВС)?

На все эти вопросы один ответ – установка термопломбы.

Термопломбы LUZAR предназначены для визуального контроля факта нагрева охлаждающей жидкости в

Технические характеристики

Температура срабатывания	от 70 °C до 132 °C
Время срабатывания	5-10 сек
Максимальная погрешность	+/- 2 °C
Прочность крепления	от -35 °C до +200 °C

ДВС до температуры, указанной на лицевой части индикатора перегрева.

Принцип работы заключается в способности материала изменять свое физическое состояние при заданной температуре, и невозратности его в прежнее состояние. При повышении температуры до критической (красная зона указателя температуры охлаждающей жидкости на панели приборов) происходит отторжение вставки плавкой от подложки – носителя.

Термопломба состоит из плавкого элемента (сплав металлов), установленного в носитель (алюминиевая шайба). На носителе также нанесена информация – индивидуальный номер, температура отторжения плавкого элемента, есть возможность нанесения дополнительных символов.

Особенности конструкции:

- Алюминиевый носитель;
- Клеевая основа: масло-, термо-, ви-

бро стойкий адгезив – гарантия прочности соединения;

- Термоэлемент: сферическая вогнутость обеспечивает точность срабатывания (отторжения);
- Маркировка: термокраска от -35 °C до +200 °C, устойчивость к стиранию, смыванию.

Потребительские преимущества

В индикаторах перегрева Luzar использован сплав металлов, разработанный с использованием новейших технологий, обеспечивающий срабатывание при заданной температуре на протяжении 3-х и более лет (память металлов). Клеевое соединение

термопломбы отвечает всем требованиям температурных режимов, и удобства установки на ДВС. Сертификат соответствия и индивидуальный номер, позволяют производителю обезопасить себя от необоснованных обвинений со стороны автовладельца. Рекомендации по установке термопломбы изложены на удобной блистерной упаковке.

Широкий спектр рабочих температур III-85, III-95, III-102, III-104, III-107, III-111, III-117, III-124, III-132 позволяет производителю, мастеру СТО выбрать индикатор перегрева соответствующего значения.

8. ТЕХНОЛОГИИ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ, ОБОРУДОВАНИЕ, МАТЕРИАЛЫ

Рег. №300

Ускоренный метод оценки водоустойчивости асфальтобетона

Предлагается реализовать принципиально новый метод, позволяющий сократить срок испытания асфальтобетона в процессе производства с 14 суток (существующий метод по Гост 9128-84 и Гост 12801-84) до 4 часов. Позволяет исключить значительные убытки за счёт оперативной возможности принятия технологических мер для устранения брака.

Проверен в лабораторных условиях. Технические решения являются патентоспособными. Рассматриваются предложения о совместном патентовании и практической реализации метода.

Рег. №301

Экспресс-метод определения температуры хрупкого битума

Предлагается реализовать более экономичный метод, альтернативный методу по Гост 11507-76, позволяющий определять температуру битума с погрешностью 1,5 °C за 2-3 часа (по существующему – 5-6 часов) и без применения дорогостоящей специальной аппаратуры, практически отсутствующей на Украине.

Прошёл апробацию с положительной оценкой.

Техническое решение является патентоспособным.

Для отработки метода под государственный стандарт необходимы инвестиции в размере экв. 2,5 тыс. долларов США.

Могут быть рассмотрены предложения о совместном патентовании и практической реализации метода.

Рег. №385

Технологическая линия для производства изделий из набрызг-стальноефибробетона

Предлагается линия для изготовления плоских изделий из стальноефибробетона при использовании жестких бетонных смесей. Работа линии основана на новой технологии, обеспечивающей разделную, послойную укладку бетонной смеси и фибры (парезается во время процесса изготовления) посредством двухроторного метателя и автомата-резчика фибры с питателем и распределительным лотком.

Линия не имеет аналогов в мировой практике, позволяет на 20-25 % повысить прочностные показатели бетона, экономить расход цемента на 7-10 %.

Имеется лабораторный образец и конструкторская документация.

Техническое решение защищено 2 патентами Украины.

Инвестиции в размере – экв. 1,5 тыс. долларов США необходимы для разработки технической документации и промышленного производства.

Рассматриваются предложения о продаже лицензий на использование как линии в целом, так и отдельных ее элементов.

Нові рішення, розробки
технології і проекти

"ОТ" ИЛИ "ДО"? ОТходы или ДОходы – ЧТО НУЖНЕЕ?

УВАЖАЕМЫЕ ЧИТАТЕЛИ!

С этого номера журнала, мы открываем новую рубрику. Редакция журнала предлагает читателям дискуссию. Для примера, далее мы публикуем материал, который однозначно подтверждает, что в "далнем" зарубежье уже более 10 лет назад сделали выбор. Там интересует только ДОход.

А в Украине? Ведь в связи с резким подорожанием нефти и газа для всех украинских предприятий и его населения (даже если цены на газ для населения временно остались без больших изменений), остро встал вопрос по поиску новых, современных, альтернативных источников энергии. Как ее получать за счет сил и возможностей природы (сила ветра или потока воды, приливы-отливы, солнце и т. д.)?

Однозначно, повышение цен на энергоносители для предприятий отразится на ценах на товары и услуги для населения.

Параллельно возникает вопрос: можно ли получать энергию из того, чего у нас, как говорится, "как грязи"? Что все больше и больше, с развитием технического прогресса, мешает всем нам жить? Имеются в виду отходы жизнедеятельности человеческого общества – такой тривиальный и быстрообразующийся мусор!

Ведь если мусор, безудержано, как из рога изобилия накапливающийся на свалках, просто сжигать, то он "просто" и бесполезно будет "греть улицу" и, к тому же, "просто" загрязнять воздух, которым мы все дышим, далеко НЕ прости-ми и НЕ полезными продуктами сгорания. При этом требуется обязательный строгий технический контроль допустимых норм этих выбросов в атмосферу.

По мнению экологов, дешевый вариант сжигания мусора неприемлем. *"Сжигание – процесс дорогой, если его осуществлять в рамках всех экологических норм и правил, – поясняют они. – Если механизм сжигания мусора будет осуществляться по дешево-*

му варианту, то мы получим центр экологического бедствия "почище" самой свалки, поскольку в воздух будут уходить вреднейшие продукты горения".

Если же мусор закапывать в Землю и укатывать тракторами, как это нередко делается, то он загрязняет земные слои, что приводит к неконтролируемым и не-предсказуемым процессам и химическим реакциям в них. Вода, попадая из

атмосфери в эти созданные человеком залежи и контактируя с ними, проходит в глубины земли, к сожалению, не становясь чище и полезнее от подобных контактов. И в большинстве своем, естественный круговорот воды в природе, в данном случае, вряд ли идет на пользу самому творцу мусорных залежей – человеку. Затем, из недр Земли, вода попадает опять же к нам, людям и в окружающие нас водоемы. Мы ее пьем и пользуемся ею, чтобы жить. Ею же пытаются окружающие нас животные и растения. Которые, в свою очередь, тоже бывают пищей для людей.

Кто-то скажет, что слои Земли молками выполняют роль фильтра и очища-

ют воду. Но возьмите, к примеру, любой бытовой очиститель водопроводной воды и попробуйте не заменить его фильтр по истечении, скажем 5-ти месяцев, при условии ежедневного его использования. Фильтр, накопивший сверх меры загрязняющие вещества, естественным образом утратит свои защитные функции, потому что даже самые лучшие и эффективные фильтрующие материалы и компоненты имеют свой срок службы. Фильтр просто перестанет выполнять свое предназначение и тогда его следует заменить. А у Земли человек может заменить "фильтры"? Конечно же – нет! Происходит противоположное. Вместо полезных очищающих воду ингредиентов, человечество все больше и больше добавляет в природные земные фильтры далеко не качественные "плоды своего пребывания" на Земле. Надеясь, по старинке, на "авось" и на вдруг "ОНО САМО"... К сожалению, практика показывает, что в действительности происходит "планомерное стабильное и целенаправленное" загрязнение окружающей нас природной среды. И человечество рубит сук, на котором сидит.

Но ведь человек может быть не только "производителем" мусора. Оказывается, в отдельных случаях, происходит не только уменьшение вредоносных накоплений, но и извлекается из мусора польза! **И ДОХОД!**

Что же за установки или технологии для получения сырья, удобрений или энергии из отходов бытового, промышленного или сельскохозяйственного назначения применяются или могут применяться на пользу человеку? Как воспользоваться, к примеру, титаническими объемами ПЭТ-бутылок, остающихся после минеральной воды и других напитков? Особенно в летнее время. А стеклянные бутылки или банки, которые не принимают на приемных пунктах вторичного сырья? А изношенные автомобильные шины?

Кто хочет поделиться по этим вопросам своими знаниями и опытом, которые могут принести пользу окружающей нас экологии? Или продать технику или технологии, созданные в Украине? Найти партнеров для кооперации? Найти финансирование под свои разработки? Пишите нам. А мы, как и прежде будем вам помогать – обменяться мнениями, наладить новые деловые контакты по всей Украине, найти решения актуальных проблем, которые поставила перед населением Украины история и жизнь.

А теперь – к делу!

Вот пример из современной жизни "близкого" зарубежья – г. Уфа (Башкортостан):

ООО "Промотходы" осуществляет производство полимеро-песчаной тротуарной плитки. Суть производства полимеро-песчаной тротуарной плитки заключается в приготовлении и формовке композиции из песка и полимера в готовое изделие.

Комплекс сортировки и прессования этого предприятия специализируется на сборе макулатуры, полистиреновой пленки, отходов полимеров, ПЭТ-бутылок, автомобильных покрышек и автокамер. В городе открыто 2 пункта приема макулатуры, пластика, стекла, которые в дальнейшем будут прессоваться на собственном участке сортировки. Вторичное сырье подвергается сортировке. Из него удаляется посторонний мусор, не пригодный в переработке. В результате предварительных работ получают высококачественное сырье для изготовления полимеро-песчаной тротуарной плитки, которая пользуется повышенным спросом. И она конкурентоспособна на рынке тротуарных плиток по соотношению цена–качество. Ведь сырье-то для нее в буквальном смысле слова – под ногами валялось.

Размер плитки: длина – 330 мм, ширина – 330 мм, высота – 40 мм.

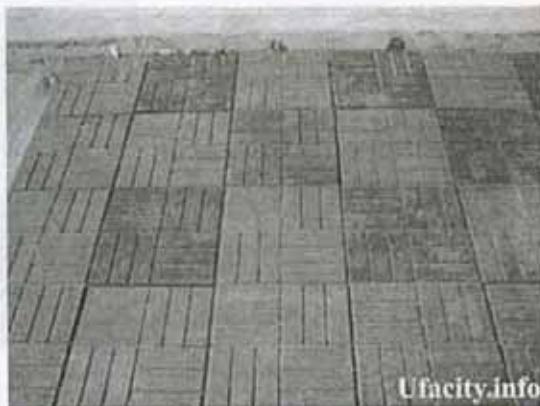
Состав: песок (81%), полимер (21%), краситель в зависимости от оттенка.

Цвет: красный, черный, зеленый.

А вот – второй пример:

Изношенные автошины – что это? Отходы или доходы?

Методом утилизации изношенных шин является использование их в качестве топлива. Теплота сгорания резины составляет 32 ГДж/т, т. е. соответствует углю высокого качества. Первоначально технология сжигания сочеталась с рециклированием резины, сжигались крупные фракции дробленой резины, которые не отвечают требованиям резинотехнического производства. Фирма "Waste Management Inc." сооружает установки по дроблению шин мощностью 5 тыс. т в год на специализированных свалках в штатах Флорида, Висконсин, Миннесота. В городах Далласе, Портленде, Хьюстоне и Атланте только в 1988 г. эта фирма переработала более 4,5 млн шин, по-

ставляя резиновую крошку в качестве топлива на целлюлозно-бумажные комбинаты и цементные заводы.

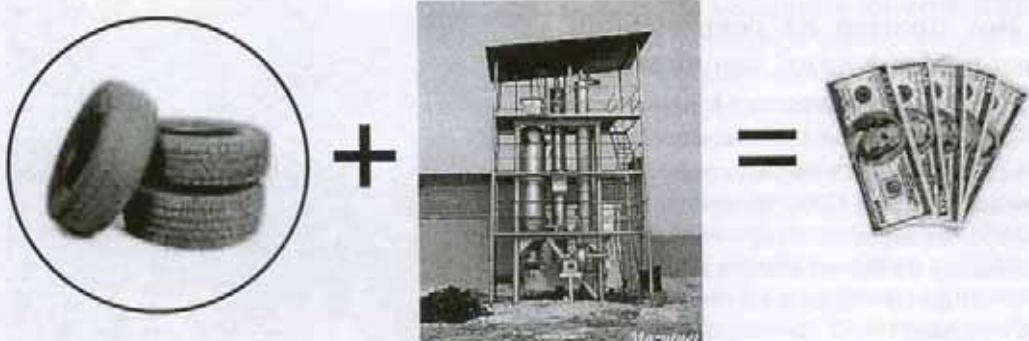
Резиновая крошка как топливный материал используется в виде 10 % добавки при сжигании угля. В США проводится эксперимент по сжиганию резины крупного дробления (до 25 мм) в циклонных топках энергетических котлов. Доля резины составляет 2–3 % от массы угольного топлива. В Германии ежегодно из 400 тыс. т изношенных шин сжигается в обжиговых печах 170 тыс. т.

Сложность процесса дробления изношенных шин (особенно с металлокордом) стимулировала развитие технологии сжигания шин в их целом виде. В Англии фирма "Avon Rubber" с 1973 г. эксплуатирует печи для сжигания шин целиком, т. е. имеет уже почти 20-летний опыт в этой области.

В Италии проведены опыты на экспериментальной установке по сжиганию шин целиком. Фирмой "Del Monedo" сооружена установка с врачающейся печью, которая позволяет загружать шины диаметром до 120 см и массой 70 кг.

Страны с интенсивной автомобилизацией столкнулись с проблемой накопления отслуживших рабочий ресурс автомобильных шин. В США ежегодно количество изношенных шин составляет более 230 млн шт. (190 млн – от легковых и 47 млн – от грузовых автомобилей), или 1,9 млн т, причем уже накоплено около 2 млрд старых шин. В Англии выход изношенных шин составляет 30 млн шт., или более 200 тыс. т, в Италии – около 400 тыс. т. В странах СНГ скопилось 50 млн изношенных шин.

В США развивается строительство электростанций, использующих в качестве топлива только автомобильные шины. Фирма "Oxford Energy" построила и

эксплуатирует в г. Модесто электростанцию мощностью 14 МВт для сжигания 50 тыс. т шин в целом виде. На основании успешного опыта сжигания шин в США планируется построить 12 таких электростанций.

В Великобритании рассматривается вопрос строительства электростанций мощностью 20–30 МВт для сжигания 12 млн шин в год массой 90 тыс. т.

Прогрессивность направления сжигания шин (как дробленых, так и целиком) подтверждается тем, что, например, в США государство стимулирует применение данной технологии экономическими санкциями. Так, за переработку 1 т изношенных шин по договору с государственными службами фирме, занимающейся переработкой шин, выплачивается 50 долларов. Кроме того, фирма получает доход от продажи резиновой массы как топлива потребителям.

Сжигание шин для производства электроэнергии является прогрессивным направлением, поскольку за счет утилизации отходов появляется возможность получать высококачественную универсальную энергию в виде электричества. Однако для осуществления этого требуется определенный набор технологических элементов, обеспечивающих соблюдение санитарных норм по выбросам. Отопительные печи индивидуальных домов не обеспечивают санитарных норм по дожиганию сложных углеводородов, не улавливают сажу и в результате усугубляют экологическую обстановку в городах.

В настоящее время фирмой "Firestone Tyres" в США проведены успешные опыты по трансформированию резины в метanol с получением пылевидной сажи, соответствующей стандарту для резинотехнического производства. Первая установка имеет производительность по метанолу 300 т/сутки. Установка рассчитана на переработку шин легковых

автомобилей диаметром 50 см. Основным процессом деструкции резины для дальнейшего трансформирования продуктов разложения в метanol является пиролиз в окислительной камере при температуре 1000 °C. Для переработки шин необходимо их разрезать на части с отделением борта, который используется как побочный товарной продукт.

Одно из прогрессивных направлений, наиболее оптимальное с технической точки зрения применительно к условиям СНГ, – сжигание шин, причем из вариантов этого направления предпочтительнее сжигание шин целиком. На основании этого была выполнена предпроектная проработка перспективности сжигания шин в Казахстане.

В решении вопроса сжигания шин могут быть два варианта. **Первый** – применение крупных установок для сжигания. По этому пути идут в США, Великобритании, Италии. Так, две установки в Великобритании (сооружение первой из которых ведется с участием США) могут обеспечить утилизацию 50 % шин в стране. Создание крупных установок технически более целесообразно и в наших условиях. Из освоенного промышленного оборудования можно подобрать печи, котлы-utiлизаторы, газовые фильтры. Но подобный подход требует организации сбора и доставки шин, т. е. дополнительного транспортного звена в технологии.

Второй вариант – создание небольших установок, отвечающих современным экологическим требованиям. Малые установки по сжиганию шин могут сооружаться в составе автотранспортных предприятий как надстройки котельных, которые, как правило, имеются на этих предприятиях.

По материалам журнала
"Промышленная энергетика", 1992, N7,
с. 42–45.

Про затвердження Правил складання та подання заяви на промисловий зразок

Наказ Міністерства освіти і науки України від 18 лютого 2002 року N 110

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 р. за N 226/6514

**Із змінами і доповненнями,
внесеними наказами Міністерства освіти і науки України
від 11 листопада 2003 року N 750, від 11 січня 2006 року N 5**

Закінчення. Початок див. в журналі "Винахідник і раціоналізатор" №5 за 2006 рік

8. Опис промислового зразка

8.1. Опис містить такі розділи:

- назва промислового зразка;
 - прізвище, ініціали автора промислового зразка;
 - призначення та галузь застосування промислового зразка;
 - перелік зображень, креслень, схем та карт;
- (абзац п'ятій пункту 8.1 розділу 8 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 11.11.2003 р. N 750, від 11.01.2006 р. N 5)
- суть та суттєві ознаки промислового зразка.

Абзац сьомий пункту 8.1 розділу 8 виключено

(згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.11.2003 р. N 750)

8.1.1. Назва промислового зразка повинна характеризувати його призначення, відображати його суть і, за можливості, відповідати певній рубриці МКПЗ.

Назва промислового зразка маловідомого або нового призначення повинна містити посилання на галузь його застосування, наприклад: "Еквалайзер для апаратури, що відтворює звук".

Якщо промисловий зразок має варіанти виконання відповідно до пункту 3.4 цих Правил, то після назви в дужках указують кількість варіантів. Зокрема, якщо колір є суттєвою ознакою ви-

робу, то варіантами виконання такого виробу можуть бути варіанти його виконання у різних кольорах, наприклад: "Чайний сервіз (три варіанти)".

8.1.2. Розділ "Призначення та галузь застосування промислового зразка" доцільно починати словами: "Заявляється зовнішній вигляд виробу, призначеного для ...". Далі за текстом розкривається, в якій галузі промисловості або іншій сфері діяльності буде використовуватись заявлений виріб із зазначенням його функціонального призначення.

За потреби, у цьому ж розділі вказуються об'єкти (системи), з якими використовується виріб.

8.1.3. У розділі "Перелік зображень, креслень та схем" наводиться перелік зображень, які є в матеріалах заяви, а також креслень та схем відповідно до їх нумерації.

(підпункт 8.1.3 пункту 8 розділу 8 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.11.2003 р. N 750)

8.1.4. Розділ "Суть і суттєві ознаки промислового зразка" має містити опис усіх суттєвих ознак, які формують зоровий образ заявленого виробу.

8.1.4.1. Суть промислового зразка характеризується сукупністю відображеніх на зображеннях його суттєвих ознак, які визначають зовнішній вигляд виробу з його естетичними та/або ерго-

номічними особливостями.

(абзац перший підпункту 8.1.4.1 пункту 8.1 розділу 8 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.11.2003 р. N 750)

Ознака належить до суттєвих, якщо вона впливає на формування зовнішнього вигляду виробу, якому притаманна така ознака.

Для розкриття суті промислового зразка описується сукупність його суттєвих ознак, відображені на зображеннях, з посиланням на них (а також на креслення загального вигляду, ергономічну схему, карту, якщо вони є в матеріалах заявлання).

(абзац третій підпункту 8.1.4.1 пункту 8.1 розділу 8 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 11.11.2003 р. N 750, від 11.01.2006 р. N 5)

8.1.4.2. При описуванні промислового зразка набору (комплекту) виробів зазначаються всі вироби, які входять у нього.

(підпункт 8.1.4.2 пункту 8.1 розділу 8 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

8.1.4.3. Якщо промисловий зразок має варіанти виконання, то повністю має бути описана сукупність суттєвих ознак основного з варіантів, а розкриття суті кожного з інших варіантів здійснюється шляхом описування тих ознак, які відрізняють кожний інший варіант від основного.

8.1.4.4. Для виробів, які можуть трансформуватися, таких як холодильники, шафи, прилади в закритому корпусі, телефонні будки тощо, суттєвими ознаками можуть бути ознаки, що визначають як зовнішній вигляд виробу, так і вигляд його внутрішнього об'єму.

8.1.4.5. Якщо колір є суттєвою ознакою промислового зразка, назва кольору має бути чітко зазначена в описі.

(підпункт 8.1.4.5 пункту 8.1 розділу 8 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

8.1.4.6. Підпункт 8.1.4.6 пункту 8.1 розділу 8 виключено

(згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

8.1.5. Підпункт 8.1.5 пункту 8.1 розділу 8 виключено

(згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.11.2003 р. N 750)

8.2. Пункт 8.2 розділу 8 виключено

(згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5, у зв'язку з цим пункт 8.3 вважати пунктом 8.2)

8.2. Опис підписує заявник у тому самому порядку, що й заяву про видачу патенту.

9. Креслення, схеми, карти

9.1. Креслення, схеми та карти включаються до складу заявлання в разі потреби пояснення суті промислового зразка, визначення габаритів та співвідношень розмірів загального вигляду виробу чи його елементів, пояснення ергономічних особливостей зовнішнього вигляду виробу тощо.

(пункт 9.1 розділу 9 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.11.2003 р. N 750 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

9.2. Креслення, схеми та карти мають бути пояснені в описі промислового зразка та відповідати зображенням виробу.

(пункт 9.2 розділу 9 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

9.3. Креслення та схеми позначаються словом "Рисунок" з відповідним тексту опису наскрізним номером, а саме: "Рисунок 1", "Рисунок 2" тощо. На кожному аркуші креслень та схем зазначається назва промислового зразка.

(пункт 9.3 розділу 9 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

9.4. Креслення та схеми виконуються відповідно до правил креслення на щільному, білому, гладкому папері чіткими чорними лініями і штрихами, які не витираються, без розтушовування і розмальовування.

(пункт 9.4 розділу 9 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

9.5. Конфекційна карта виробу (зразок тканини, шкіри, фурнітури, обробки тощо, що рекомендується для виготовлення виробу) представляється, якщо промисловий зразок стосується виробу легкої та текстильної промисловості. Конфекційна карта виробу з повторюваним малюнком (килими, тканини тощо) представляється в розмірі цього малюнка.

(пункт 9.5 розділу 9 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

10. Подання заяви

10.1. Відповідно до пункту 1 статті 11 Закону заявка подається до Держдепартаменту. Заявку безпосередньо подають або надсилають на адресу Укрпатенту, зазначену у формі заяви.

Заявку, що не містить зображення в кольоровому виконанні, може бути подано з використанням факсимільного зв'язку з наступним поданням її оригіналу відповідно до пункту 10.10 цих Правил.

10.2. Заявка подається особою, яка бажає одержати патент, має на це право та зазначена в заявці як заявник, або через її представника. Підтвердження права на одержання патенту будь-яким документом не вимагається.

10.3. Заявка, заявником у якій зазначена іноземна особа або особа, що проживає чи має постійне місцезнаходження поза межами України, подається через представника у справах інтелектуальної власності, якщо інше не встановлено чинним міжнародним договором України.

10.4. Заявка, у якій зазначено два заявники чи більше, подається через їх спільногопредставника. Ним, зокрема, може бути один із заявників, призначений усіма іншими заявниками.

10.5. Представником, за виключенням представників у справах інтелектуальної власності, може бути фізична або юридична особа.

10.6. Представник зобов'язаний вчинити дії щодо подання заявки за наданими йому повноваженнями особисто. Він може передати своє повноваження іншій особі (заміснику) відповідно до договору із заявником або закону.

10.7. У разі подання заявки через представника (замісника) вона має містити довіреність, а також переклад довіреності на українську мову, якщо вона викладена іншою мовою.

Довіреність може стосуватися однієї чи декількох заявок. Якщо довіреність стосується понад однієї заявки, кожна наступна заявка має містити її копію з написом на ній "оригінал довіреності міститься в заявці N ...", у якій зазначено відповідний номер заявки.

У довіреності зазначаються:

– ім'я особи, яка її видала;

- ім'я (найменування) особи, яку представляють;
- ім'я (найменування) особи, якій вона видана;
- дій, які зобов'язана та/або має право вчинити особа, якій видана довіреність;
- дата її вчинення.

Довіреність підписується особою, яка її видала. Довіреність від імені юридичної особи України скріплюється печаткою цієї юридичної особи.

Довіреність, видана в порядку передоручення, має бути нотаріально посвічена, крім випадків, установлених частиною 4 статті 245 Цивільного кодексу України.

Строк довіреності встановлюється у довіреності. Якщо строк довіреності не встановлений, вона зберігає чинність до припинення її дії.

Довіреність, у якій не вказана дата її вчинення, є нікчемною, тому до уваги не береться.

Порядок видачі та строк довіреності, виданої поза межами України, визначаються правом держави, у якій була видана довіреність.

10.8. Особа, яка видала довіреність і згодом скасувала її, повинна також негайно повідомити про це Укрпатент. Датою такого повідомлення вважається дата одержання Укрпатентом відповідного письмового повідомлення, у тому числі поданого з використанням факсимільного зв'язку за умови дотримання положень пункту 10.10 цих Правил.

З припиненням представництва за довіреністю втрачає чинність передоручення.

У разі припинення представництва за довіреністю Укрпатент зобов'язаний негайно повернути оригінал довіреності представнику.

10.9. Якщо заявка, що має містити довіреність, такої не містить, представник повинен долуточти її до заявки самостійно або у відповідь на повідомлення Укрпатенту. При цьому, якщо дата подання заявки передує даті вчинення довіреності, представник повинен подати разом з довіреністю заяву або інший документ (лист, телеграму тощо) заявника про схвалення ним подання заявки представником.

10.10. У разі подання заявки, що не містить зображення в кольоровому виконанні, з використанням факсимільно-

то зв'язку датою подання заявики вважається дата одержання Укрпатентом факсимільної копії заявики (останньої її частини в разі подання матеріалів заявики під час переходу з однієї доби на наступну). Оригінал таким чином поданої заявики разом із супровідним листом, у якому зазначено про попереднє подання її факсимільної копії, має надійти до Укрпатенту протягом одного місяця від дати одержання ним факсимільної копії.

Якщо факсимільна копія заявики або її частина не може бути прочитана, вона вважається неподаною в частині, що не може бути прочитана.

У разі подання заявики з використанням факсимільного зв'язку у вихідний, святковий або інший неробочий день, що визначений відповідно до закону, чи після закінчення робочого дня в Укрпатенті датою подання заявики є перший за ним робочий день.

10.11. Разом із заявкою може бути подано її електронний примірник на дискеті чи компакт-диску CD-R, виконаний відповідно до комп'ютерної програми, затвердженої Держдепартаментом, що розміщується на веб-сайтах Держдепартаменту та Укрпатенту.

10.12. За подання заявики сплачується збір згідно з Порядком. Документ про сплату збору повинен надійти до Укрпатенту разом із заявкою або протягом двох місяців від дати подання заявики. Цей строк продовжується, але не більше ніж на шість місяців, якщо до його спливу буде подано відповідне клопотання та сплачено збір за його подання.

У разі сплати збору до дати подання заявики вона повинна надійти до Укрпатенту:

- до спливу трьох місяців від дати застосування суми збору на поточний рахунок Укрпатенту за умови, що на дату подання заявики розмір збору залишився незмінним;

- протягом одного місяця від дня введення в дію зміненого розміру збору.

Документом про сплату збору вважається виписка з особового банківського рахунку Укрпатенту, яка є в Укрпатенті і дає змогу ідентифікувати заявку.

У разі відсутності у виписці з особового банківського рахунку Укрпатенту зазначення порядкового номера заявики, вказаного заявитником, та в разі зараху-

вання збору на поточний рахунок Укрпатенту пізніше допустимо згідно із законом кінцевої дати його сплати, а також у разі сплати збору в іншій валюті, ніж установлена для заявитника згідно з графою 3 чи 4 додатка до Порядку, до заявики додається розрахунковий документ про сплату збору на паперовому носії (платіжне доручення, касовий чек, квитанція тощо). Цей документ повинен відповісти вимогам Порядку.

Якщо заявитник має пільги щодо сплати збору за подання заявики або звільнення від такої сплати, до заявики додається нотаріально засвідчена копія документа, що підтверджує право на звільнення чи часткове звільнення від сплати збору.

10.13. Заявитник, який бажає скористатися правом пріоритету відповідно до пунктів 1–4 статті 13 Закону, повинен протягом трьох місяців від дати подання заявики подати до Укрпатенту заяву про пріоритет з посиланням на дату подання і номер попередньої заявики та її копію, якщо ця заява була подана в іноземній державі – учасниці Паризької конвенції про охорону промислової власності, з перекладом на українську мову, або документ, що підтверджує показ зазначеного промислового зразка на офіційних чи офіційно визнаних міжнародних виставках, проведених на території держави – учасниці Паризької конвенції про охорону промислової власності. Таким документом є довідка про показ зазначеного промислового зразка на виставці, що видана адміністрацією виставки та містить зазначення дати відкриття виставки, і один примірник фотографії загального вигляду виробу, на звороті якої підпис керівника виставки повинен бути скріплений печаткою.

(розділ 10 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

11. Розділ 11 виключено

(розділ 11 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.11.2003 р. N 750, виключено згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. N 5)

*Начальник відділу
правового забезпечення
Л. А. Цибенко*

Додаток до пункту 6.1 Правил складання та подання заяви на промисловий зразок

Номер заяви, визначений заявником (22) Дата подання заяви	Дата подання (51) МКПЗ	(21) Номер заяви			
ЗАЯВА про видачу патенту України на промисловий зразок	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ Державний департамент інтелектуальної власності Державне підприємство "Український інститут промислової власності" вул. Глазунова, 1, м. Київ-42, 01601				
☐ Подаючи нижчезазначені документи, прошу (просимо) видати патент України на промисловий зразок					
(71) Заявник(и)	Код за ЄДРПОУ (для українських заявників)				
(зазначається ім'я або повне найменування заявника(ів), його (їх) місце проживання або місцезнаходження та код держави згідно із стандартом BOIB ST.3. Дані про місце проживання авторів - заявників наводяться за кодом (72))					
Прошу (просимо) встановити пріоритет ☐ заяви за датою ☐ подання попередньої заяви в державі - учасниці Паризької конвенції (навести дані за кодами (31), (32), (33)) ☐ відкриття виставки (навести дані за кодом (23))		Посилання на інші юридично пов'язані заяви та зареєстровані охоронні документи: ☐ подання до Держдепартаменту попередньої заяви, з якої виділено цю заявку (навести дані за кодом (62)) ☐ подання до Держдепартаменту заяви або реєстрації промислового зразка, який є варіантом цього зразка (навести дані за кодом (66))			
(31) Номер попередньої заяви	(32) Дата подання попередньої заяви	(33) Код держави подання попередньої заяви згідно із стандартом BOIB ST. 3	(23) Дата відкриття виставки	(62) Номер та дата подання до Держдепартаменту попередньої заяви, з якої виділено цю заявку	(66) Дата та номер заяви або реєстрації промислового зразка, який є варіантом цього зразка
(54) Назва промислового зразка					
(98) Адреса для листування					
Телефон Телеграф Факс					
(74) Ім'я та реєстраційний номер представника у справах інтелектуальної власності або ім'я іншої довіреної особи					

Перелік документів, що додаються	Кількість арк.	Кількість прим.	Підстави щодо виникнення права на подання заявлання та одержання патенту (без подання документів), якщо заявником(ами) не є автор(и):
☐ опис промислового зразка		1	☐ є документ про передачу прав автором(ами) або роботодавцем(ами) правонаступнику(ам)
☐ комплект зображень виробу		2	☐ є документ про право спадкування
☐ креслення, схеми, карти		1	
☐ документ про сплату збору за подання заявлання		1	
☐ документ, який підтверджує наявність підстав для зменшення збору або звільнення від сплати збору		1	
☐ документ про участь у виставці		1	
☐ копія попередньої заявлання, яка підтверджує право на пріоритет		1	
☐ переклад заявлання на українську мову		2	
☐ документ, який підтверджує повноваження довіреної особи (довіреність)			
☐ інші документи:			
(72) Автор(и) Автори-заявники (повне ім'я)	Mісце проживання та код держави згідно із стандартом ВОІВ ST. 3 (для іноземних осіб - тільки код держави)	Pідпис(и) автора(ів) - заявника(ів)	
Я (ми)			
(повне ім'я)			
Прошу (просимо) не згадувати мене (нас) як автора(ів) при публікації відомостей про патент.			
Підпис (и) автора(ів)			
Підпис(и) заявника(ів)			
Дата підпису М. П.	Якщо заявником є юридична особа, то підпис особи, що має на це повноваження, із зазначенням посади скріплюється печаткою. Якщо всі автори виступають заявниками, то їх підписи наводяться за кодом (72)		

Примітка. Потрібне позначити значком "X".

(додаток із змінами, внесеними згідно з паказами
Міністерства освіти і науки України від 11.11.2003 р. N 750, від 11.01.2006 р. N 5)

Начальник відділу правового забезпечення

Л. А. Цибенко

М. П. Туров
Науковий співробітник
Інституту професійно-технічної освіти
Академії педагогічних наук України

НАВЧАННЯ ВИНАХІДНИЦТВУ В ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ УЧИЛИЩАХ: ТРАДИЦІЇ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Відомо, що забезнечення конкурентоспроможності насамперед пов'язане із створенням винаходів, що дозволяють виводити галузі техніки на нові рівні розвитку [2]. А запізнення зі створенням і впровадженням таких винаходів призводило до виникнення світових економічних криз [3].

Саме тому сучасні провідні корпорації світу вкладають величезні кошти в створення таких винаходів. Так, у 2000 році International Business Machines (IBM) витратила на науково-дослідні та конструкторські розробки 4,575 млрд доларів, а Microsoft – 3,8 млрд доларів. Це дозволяє корпораціям отримати місце монополіста на ринку, акумулювати надприбутки і диктувати свої умови і ціни [4].

Разом із тим компанії, які не встигають створювати і впроваджувати власні інновації, можуть припинити своє існування. Так, компанія НКР, що випускала електромеханічні касові апарати, була вимушена утилізувати готової продукції на 140 млн доларів і звільнити 28 тисяч працівників, а майже все керівництво компанії було відправлене у відставку після того, як IBM заповнила ринок касовими апаратами на комп'ютерній основі [2].

Саме тому у США у 1987 році було започатковано національну програму XL по навчанню підлітків і молоді методам розв'язання винахідницьких задач під егідою Патентного Відомства США [5]. Вона успішно функціонує і в наш час.

В Україні навчання методам і теорії розв'язання інженерних винахідницьких задач було започатковано в 1980 році в вищих навчальних закладах, технікумах та професійно-технічних училищах. Зокрема в професійно-технічних училищах було введено 40-годинний курс "Творчість в моїй професії".

Розвиток дитячого, підліткового та молодіжного винахідництва мав підтримку з

Вступ України до Європейського Союзу вимагав від національних товаровиробників і від системи освіти заходів із забезпеченням сталої конкурентоспроможності на світовому ринку українських товарів, обладнання та виробничих технологій. Причина – законодавство Європейського Союзу забороняє державі-члену Союзу чинити перепони руху товарів через свої кордони. Навіть у випадках, які ця держава веде бойові дії [1].

боку Уряду України, її профспілок та громадських організацій, насамперед винахідницьких. Так, державною програмою "Винахідництво та раціоналізація-90" було передбачено у 1985–1990 роках викладати курс "Творчість в моїй професії" у 1229 професійно-технічних училищах України. Для цього передбачалось ввести у плани курсової перепідготовки республіканського інституту підвищення кваліфікації робітників профтехосвіти навчання викладачів факультативних курсів "Творчість в моїй професії", провести науко-практичну конференцію "Значення технічної творчості у формуванні особистості молодого робітника", підготувати і випустити навчальні посібники для учнів середніх професійних училищ "Творчість в моїй професії", "Науково-технічна творчість молоді: досвід, методика, рекомендації", "Науково-технічний прогрес – участь молодих", "Довідник організатора науково-технічної творчості", "Бібліотечка винахідника і раціоналізатора" [6].

Розробку програм і методичних посібників для України здійснив Республіканський навчально-методичний кабінет Держкомітету РСФСР із професійно-технічної освіти [7–10].

На даний час викладання факультативного курсу "Творчість в моїй професії" майже повністю припинене. Причина – фінансування бюджетом лише незначних потреб

професійно-технічних навчальних закладів [11]. Ці дані підтверджені Науково-методичним центром професійно-технічної освіти МОН України та Будинком художньої та технічної творчості професійно-технічних училищ м. Києва. Тому роботу з організації викладання курсу "Творчість в моїй професії" треба починати заново. На щастя, для цього є необхідне методичне забезпечення.

Творчим колективом, який я очолюю, розроблено оновлену методику викладання методів і теорії розв'язання інженерних винахідницьких задач, на основі якої підготовлено посібник обсягом у 10,2 друкованих аркушів, дистанційний курс. Ведеться робота з розроблення демонстраційної версії програмно-педагогічного засобу "*Евроніка*". Є також і довідник фізичних явищ, перекладений на українську мову.

Слід здійснити їх апробацію у промислових та будівельних ПТУ, розробити типову програму курсу та видати ці методичні матеріали, провести разом із МОН України курси підвищення кваліфікації для викладачів на державному та обласних рівнях. У подальшому слід здійснити розробку підручника на електронних носіях та дистанційне навчання всіх викладачів і методистів, що зацікавлені у впровадженні та викладанні цього курсу в професійно-технічних училищах.

Щодо масових заходів з розвитку винахідництва в професійно-технічних училищах, то можна проводити щорічні змагання юних винахідників і раціоналізаторів – учнів ПТУ на рівнях: училища, міста, області, України. Програму та методику таких змагань нами апробовано при проведенні З-х Всеукраїнських змагань юних винахідників і раціоналізаторів у 2003 році [12, 13].

У когось можуть виникнути сумніви – а чи слід так опікуватись розвитком винахідництва в навчальних закладах? Відповідь однозначна – слід. Дані Центру досліджень науково-технічного потенціалу і історії науки України ім. Г. М. Доброзванського НАН України свідчать, що серед інженерів у віці з 31 до 40 років винахідником є кожен сьомий, у віці 41–50 років – кожен четвертий, а у віці після 50 років – кожен другий [14]. Тобто відсутність навчання винахідництву в достатньому обсязі призводить до того, що інженери самотужки довго оволодають мистецтвом технічної творчості на практиці.

На наш погляд, навчання винахідництву у ПТУ – це лише одна з гілок системи навчання методам організації і активізації

процесу розв'язання винахідницьких задач та розвитку креативного мислення. Така система негайно має бути створена в Україні. За її основу слід взяти Концепцію, запропоновану нами МОН України у 1993 році [15]. В основу Концепції було покладено подобу між методами створення нових казок, фантастичних ідей та винаходів. А відповідну їм методику навчання наш творчий колектив розробив на грант ДКНТ України у 1994–1995 роках. Концепція передбачає засвоєння методів створення нових казок дошкільнятами та учнями початкової школи, опанування методів фантазування у основній школі, та вивчення і застосування методів і теорії розв'язання інженерних винахідницьких задач та їхнього використання для виконання творчих проектів у старшій школі, ПТУ, технікумах та вищих навчальних закладах.

Разом із тим слід відмітити, що за період з 1997 по 2006 рік нами було вдосконалено і саму теорію розв'язання інженерних винахідницьких задач, зокрема розроблено періодичні таблицю і піраміду розвитку технічних систем [16]. Все це дозволило напрацювати сучасну технологію створення високоекспективних винаходів "*Евроніка*", яка вже демонструвалась Мінпромполітики України на міжнародних комп'ютерних виставках у Ганновері і Москві в 2002 та 2004 роках [17, 18]. Вона отримала схвалальні відгуки, зокрема від представників Московського технічного університету ім. Баумана.

Відповідні зміни були внесені і у методи створення нових казок та фантастичних ідей, а також у загальну та вікові методики навчання. Виконана робота полегшує навчання творчій діяльності, робить його приемним і цікавим.

Останнього ницівного удару по скептиках повинна нанести інформація про те, що в славнозвісних японських гуртках якості робітники шукають шляхи вдосконалення продукції за допомогою методів і теорії розв'язання інженерних винахідницьких задач, яким їх спеціально навчають [19]. То чому ж це не робити заздалегідь на лавах ПТУ? Тім більше, що багато учнів продовжують навчання в вищих навчальних закладах.

Тематичний пошук в Інтернеті на тему "*Навчання винахідництву у професійно-технічних училищах*" дозволив отримати інформацію із суттєвим підтвердженням цього висновку: Беларусь, Росія і Киргизстан впровадили у свої ПТУ курси "Творчість у моїй професії" та "Основи професійної творчості". Не відстають від них і такі суб'єкти Російської федерації як Карелія і

Татарстан. А результати змагань, конкурсів та виставок учнів ПТУ у цих країнах переважно довели, що найкращі творчі розробки і експонати виконали учні тих ПТУ, в яких цілеспрямовано навчають саме методам і теорії розв'язання інженерних винахідницьких задач та захисту створеної інтелектуальної промислової власності.

Користуючись нагодою, хотів би запропонувати назив оновленого курсу: "Створення і захист інтелектуальної промислової власності". При збереженні обсягу аудиторного курсу на рівні 40 годин можна було б відвести по 2 години на ознайомлення учнів із пошуком науково-технічної, патентної та економічної інформації, насамперед у Інтернеті, та на оформлення описів винахідів та корисних моделей. А 36 годин відвести на опанування методів та теорії розв'язання інженерних винахідницьких задач і надати за цей час їх учням та навчити використовувати методи і теорію розв'язання інженерних винахідницьких задач для розв'язання навчальних і знайдених власноруч винахідницьких задач. Для цього разом із учнями під час навчання слід виконати основні роботи, передбачені техно-

логією "Евроніка" стосовно одного обраного разом із учнями технічного об'єкту або промислової технології. Бажано, щоб кожен із учнів обрав на власний розсуд або за допомогою викладача власний технічний об'єкт або промислову технологію чи їхню частину і за час навчання у ПТУ самостійно вдосконалив його, користуючись технологією "Евроніка". І ця робота стала б творчою частиною його дипломного проекту. Приблизно так зробив мій гуртківець Ігор Смелянський, коли закінчував ПТУ екстерном.

В Інтернеті я знайшов подібний російський курсовий проект, у якому, жаль, лише повідомлялось про виконання творчих робіт, але було наведено лише розрахунки приводу поворотної реклами тумби.

Наш творчий колектив готовий до співпраці із МОН України, обласними і міськими управліннями освіти та з конкретними ПТУ у навчанні викладачів і методистів як очно так і заочно, насамперед із застосуванням дистанційного навчання, а також на розроблення підручників на електронних носіях, в організації змагань, телевізійних шкіл тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Європейський Союз: консолідований договор / Зав. Ред. С. Стерденко. – К.: Port-Royal, 1999.–206 с.
2. Фостер Р. Обновление производства: Атакующие выигрывают. – М.: Мир, 1987.–548 с.
3. Кондратьев Н. Д. Проблемы экономической динамики. – М.: Экономика, 1989.–526 с.
4. Хотяшева А.М. Инновационный менеджмент: Учебное пособие. – С.-Пб: Питер, 2005.–318 с.
5. Michalkewicz F. Where are tomorrow's inventors? Keeping America competitive through education // WPI.–1990.–V. 12.–N 2.–P. 81–82.
6. Республиканская комплексная программа развития научно-технического творчества трудящихся и молодёжи ("Изобретательство и рационализация-90") / Корниенко А. С. и др. – К.: Совет Министров Украинской ССР,–1987.–83 с.
7. Ландо Д. И. Задачи к курсу "Творчество в моей профессии": (Приложение к примерным планам уроков) / РУМК ГК РСФСР. – М., 1983.–25 с.
8. Ландо Д. И. Методические рекомендации по изучению с учащимися средних профессионально-технических училищ темы "Методы поиска новых технических решений" курса "Основы профессионального творчества". Ч. 1–2. / РУМК ГК РСФСР. – М., 1988.–141 с.
9. Ландо Д. И. Методические рекомендации по составлению планов уроков курса "Основы профессионального творчества" / РУМК ГК РСФСР. – М., 1988.–28 с.
10. Ландо Д. И. Тематический план и программа факультативного курса "Основы технического творчества" / РУМК ГК РСФСР. – М., 1988.–28 с.
11. Стан и перспективи розвитку професійно-технічної освіти в Україні: збірник документів і матеріалів; – К.: Парламентське видавництво, 2003.–171 с.
12. Туров М. Треті Всеукраїнські змагання юних винахідників / Освіта України.–2003. № 10 від 7 лютого 2003 р.–С. 2.
13. Туров Н. П. Юные исследователи и конструкторы на III этапе Всеукраинского конкурса-защиты научно-исследовательских работ учащихся-членов Малой академии наук Украины в 2003 г. / Конструктор.–2003.–№ 7–8.–С. 30–31.
14. Андронюк Г.А. Организационно-экономические аспекты стимулирования инновационной деятельности Украины. Дис. канд. экон. наук. 08.02.02. – К.: ЦИПИН, 2003.–176 с.
15. Туров М. П. Україна ХХІ століття: Державна національна програма "Освіта". Концепція базової дисципліни "Основи технічної творчості" / Ін-т системних досліджень. – К., 1993.–10 с.
16. Туров Н. П. НОТ конструктора. Етапы развития техники \ Конструктор.–2002.–№ 2.–С. 10–11.
17. Туров Н. П. Компьютерная технология по решению изобретательских задач "Эвроника" \ Конструктор.–2002.–№ 4.–С. 8–9.
18. Туров Н. П., Бабич П. Н. Эстафета успеха. Перспективы информационного обеспечения инновационной деятельности в Украине \ Деньги и технологии.–2002.–№ 4.–С. 52–57.
19. Пронников В. А., Ладанов И. Д. Управление персоналом в Японии. – М.: Наука, 1989.–207 с.

В. Лало

радник директора

ДП "Український інститут промислової
власності", кандидат економічних наук

А. Ферчук

завідуюча Музеєм правової охорони
інтелектуальної власності, м. Київ

ДО ІСТОРІЇ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ

Закінчення. Початок див. в журналі "Винахідник і раціоналізатор" №5 за 2006 рік

"Реєстраційне свідоцтво" за № 2 (на дерев'яні сандалі) було видане також Гріонталю і Антошевському [19]. На свої винаходи взуттєвики з Ростована-Дону мали привілеї Російської імперії, при цьому хотіли мати і патент Української Держави.

Було б, мабуть, несправедливим не згадати, що ще 1 червня 1918 р. до відділу винаходів поштою надіслав свою заяву про видачу патенту на нафтовий мотор мешканець с. Киселівки Звенигородського повіту І. П. Сквирський. Однак низка обставин супоюрично та політичного характеру (написане за формулою клопотання, невчасно сплачені 30 карбованців на депозит відділу винаходів за розгляд заяви, загублений поштою квиток Держсарбниці про сплату зазначеного збору, липневий залізничний страйк, який затримав надісланий поштою пакет з усіма документами) стали причиною того, що Ілля Пейсахович отримав реєстраційне свідоцтво про заяву на видачу патенту тільки 4 вересня і аж за №51 [20].

Реєстраційних свідоцтв про прийом заяв щодо видачі патенту на винахід (копій, які залишали на контролі у відділі винаходів) у фонді Міністерства торгу і промисловості Української Держави, який зберігається у Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України, виявлено всього 16⁵, хоча найбільшим був реєстраційний номер 69, від 26 вересня 1918 року [21]. Судячи з усього, багато справ

були утрачені або помилково потрапили до іншого фонду чи архіву⁶.

Як видно зі справ про винаходи, здебільшого, об'єкти патентування мали побутове призначення: методи виготовлення взуття з відходів, обігрівальні пристрої, електронагрівальні прилади, пристрій для гоління з дезинфікуючою камерою. Серед пропозицій є спосіб виготовлення бабіту для потреб залізниць, нафтовий мотор, гідромобіль. Незважаючи на бурений роки, пересічні громадяни були налаштовані на мирне життя і пристосовувались до тих побутових речей, в які потрапили в результаті подій 1914–1918 рр. Така ж тенденція спостерігається і у справах щодо оформлення свідоцтв на товарні знаки та фабричні зразки – сурогат чаю, тютюнові вироби, махорку, ваксу.

З огляду на соціальний статус, серед заявників переважають інженери (є приписи на зразок "окончивши за границею"), втім, є купці і студенти.

⁵№ 1, 2, 4, 8, 15, 23, 24, 26, 27, 39, 47, 49–52, 67–69.

⁶ Конія реєстраційного свідоцтва за № 25, виданого Павлу Єсманському, про яке була публікація у № 2 "Інтелектуальної власності" за 2005 р., у даному фонду відсутня. Проте в архіві є дані про його власника – П. Єсманський служив у Департаменті гірничому гетьманського Міністерства торгу і промисловості начальником відділу "мінерального", а також – помічником інспектора Комерційного училища.

Досить різноманітною була географія заявлених винаходів: Київ, Одеса, Катеринослав, Вінниця, Харків, Біла Церква.

Заяви винахідники подавали особисто, висилали поштою або передавали за довіреністю через патентного повіреного, наприклад, одну заяву передали через "Общество содействия русским изобретателям в Одессе" [22].

Варто відзначити, що після підвищення ставок гербового збору всі заявники встигли зробити належні доплати. Про останнє свідчать відповідні штампи та приписи на документах. Отримати ж патенти Української Держави нашим героям, мабуть, не судилося. У штампах, якими відмічалось передання справи про винахід до Експертного комітету, є рядок з позначенням "виконано", за яким стоїть знак № та є вільне місце для зазначення дати. Ці рядки у всіх справах залишилися незаповненими.

Режим Гетьманату був приречений на невдачу складним і несприятливим збіgom зовнішніх обставин, які стали вирішальними для його долі. 14 грудня 1918 року П. Скоропадський підписує зречення від влади, а 15 грудня Рада Міністрів Української Держави, склавши свої повноваження, передала владу Директорії⁷.

Аналізуючи зроблене, намагаючись відповісти на запитання про причини поразки, П. Скоропадський відмічав у своїх спогадах: "... при усіх помилках, які я і уряд зробили в Україні, Україна була державою з усіма установами, які правильно функціонували..., з промисловістю, яка відроджувалась... Планів, усіляких проектів було дуже багато, але... потрібен був час..., а потім гранила катастрофа і все обвалилось. ... Скидаючи Гетьманство, знищили Україну як одиницю, яка вже визначалась. Тепер українцям доведеться починати все спочатку" [23].

Разом з тим не можна сказати, що державні органи Гетьманату відразу ж припинили свою діяльність. Приймні,

www.interesniy.kiev.ua

документи з фонду гетьманського Міністерства торгу і промисловості свідчать, що ще у середині 1919 року відділом винаходів проводилася пере реєстрація свідоцтв на право виключного користування товарними знаками. Наприклад, на документах, датованих 16 січня, стоїть штамп гетьманського міністерства, підписи і прізвища начальника відділу (Г. Родкевича) та діловода (С. Дольського), які зустрічаємо і на документах, датованих червнем 1918 року [24]. Нова влада попервах теж використовувала старий апарат.

З часів Директорії УНР проблемами патентування винаходів, реєстрацію товарних знаків та фабричних зразків почало займатись Міністерство народного господарства, в яке реорганізували Міністерство торгу і промисловості. Назву відповідних департаменту⁸ і відділу не змінювали.

Директорія протрималась при Владі у Києві лише до 2 лютого 1919 року. Далі територія її впливу катастрофічно скорочувалась. Уряд весь час переїздить. 6 грудня 1919 року голова Директорії С. Петлюра емігрує до Польщі.

З огляду на такий перебіг історичних подій, цікавим видається архівний документ, датований 4 червня 1920 р. Це доновідна начальника відділу винаходів Зенона Горницького "Про перетворення Відділу винаходів в окремий самостійний Департамент охорони промислової власності", складена під час перебування уряду УНР у Кам'янці-Подільському [25].

⁷Директорія – особливий орган протигетьманського повстання, а надалі – УНР, утворена 13.11.1918 р., 14–15 листопада вийшла відозва Директорії УНР, якою гетьман оголосився зрадником Української держави.

⁸Подекуди на документах, поряд з назвою фабрично-заводський, зустрічається назва фабрично-промисловий.

Автор вищезазначеного документа розпочав з порівняльного аналізу "патентових діл в поодиноких Державах", серед яких на першому місці за кількістю виданих патентів (станом на 1902 рік) знаходяться США – 30267 патентів, на останньому – Російська імперія – 1200. Далі автор зазначав: "...ми повинні дати промисловості можливість з'єднувати для себе всі нові здобутки духа – винаходи". Після досить негативної оцінки системи охорони винаходів в Росії, автор зазначав: "Будувати зовсім новий закон не має зараз у нас сили, є, однаке, спосіб надати старому російському закону, який нас ще довгий час буде зобов'язувати, відповідний серйозний вигляд без переводження засадних змін". Потім автор доповідії пропонував перетворити відділ винаходів на Департамент охорони промислової власності (цікаво, що перший варіант назви – "Департамент державної охорони винаходів"), обґрутувуючи свою пропозицію тим, що це "піднесе престиж Держави в очах промислового світу замаркованням державного зрозуміння ваги винаходів, ...дасть через те українському патентові зразу потрібний блиск і повагу". Завершується доповідна запевненням: "...справа, що може на перший погляд виглядає не так важливо, а в дійсності... може мати колись незвичайний вплив на долю нашої молодої Республіки" [26].

Наведена доповідна додається до проекту постанови Ради Міністрів УНР "Про перетворення Відділу винаходів в Департамент охорони промислової власності", написаному 25 червня 1920

року. В преамбулі документа зазначено, що дана реорганізація доцільна з огляду на "надзвичайно велику вагу винаходів для розвою життя держави та для належного забезпечення прав власникам" [27]. Межі компетенції департаменту пропонувалось окреслити наступним:

- прийом заявлених винаходів та удосконалень для розслідування новин за законом та видача патентів;
- прийом фабричних зразків та моделей для охорони перед відтворенням не власниками;
- прийом заяв на затвердження "товарних ознак";
- "займається взагалі всіма справами, які торкаються охорони винаходів і творів людського духа з технічної області".

У структурі нового департаменту передбачалось створити три відділи:

- реєстровий (реєстрація заяв, архіви, бібліотека);
- технічно-науковий (розслідування новин винаходу, вирішення спорів і непорозумінь, пропозиції по закупівлі винаходів з огляду на державну необхідність; завідування винахідницькими державними майстернями);
- охорони ("законна сторона охорони винаходів, виготовлення свідоцтв, патентів, редакція патентного журналу") [28].

На титульному аркуші доповідії записи вгорі зроблено припис: "Дня 5 серпня 1920 р. м. Тарнів. По усуному наказу п. Міністра Артеменка перетворити Відділ винаходів в самостійний окремий "Патентовий уряд Укр. Нар. Респ." на зразок західноєвропейських держав. Інж. З. Горницький" [29].

Ще у вересні 1920 року, вже як директор Департаменту, З. Горницький, звітуючи про зроблене, відзначав: "працювали ... головно над програмою діяльності в найближчій будущності ... в міру замирення території". Крім того, департамент займався "...справою охорони промислової власності, а саме - зорганізуванням цієї охорони на західноєвропейський лад та опрацюванням дотичних законів. Потрібні матеріали зібрано і опрацьовано більшу частину законів. Проекти постанов про мораторій на оплату за патенти та то-

варні ознаки, про збільшення цих оплат готові". З цього ж документа: "Продовжено розпочату у жовтні 1919 р. роботу по перетворенню відділу винахідів в ...патентовий уряд на зразок західноєвропейських держав. Часть праці вже було закінчено..., коли прийшла відомість: група великих держав згодилася утворити Міжнародний патентовий уряд, де розслідуватимуться новина та патентова здібність винахідів..., праця була зупинена" [30].

На цей час уряд УНР доживав свого віку. Підготовлені проекти так і не були втілені у життя.

Подальші політичні процеси в Європі, зокрема в Росії, обумовили нову дійсність, яка на довгі десятиліття визначила суспільно-політичний, економічний і культурний устрій України.

Процеси державотворення в Україні протягом 1917–1919 рр. довго висвітлювались однозначно негативно. Однак документи, що уціліли, стали красномовними свідками на суді історії.

Підсумовуючи викладене, спираючись на документальні свідчення, з впевненістю можна стверджувати, що 1918 року в Україні були зроблені перші кроки на шляху створення національної системи охорони промислової власності.

Архівні документи засвідчують, що уряди УНР та Української Держави надавали значної ваги питанням охорони промислової власності. Це підтвержується і тим фактом, що вже у січні 1918 року були створені державні структури, які мали безпосередньо займатися проблемами охорони промислової власності. Ці підрозділи, як видно з наведених документів були дійовими, мали фахівців, обізнаних у своїй справі.

У той же час, на нашу думку, немає підстав для ствердження того, що саме в цей період в Україні були закладені основи національного законодавства з охорони промислової власності. Наведені вище закони і законопроекти мали на меті тимчасово адаптувати до реалії часу законодавство Російської імперії.

Започаткована в Україні 1918 року державна система охорони промислової власності, фактично на старті, з відомих політичних причин, припинила свою діяльність. Історія не відвела її часу на реалізацію багатьох розпочатих справ. Патенти на вже зареєстровані винаходи

так і не були видані заявникам. Не було створене національне законодавство з охорони промислової власності. Самостійна Україна не встигла у той час приєднатись до Паризької конвенції з охорони промислової власності (як, наприклад, Польща у 1918 р.).

З 1991 року Україна почала все з початку.

Автори висловлюють щиру подяку директору ДП "Український інститут промислової власності" А. Г. Красовській, директору Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України (ЦДАВО) Н. В. Маковській та заступнику директора, головному хранителеві фондів ЦДАВО А. В. Обжелян за сприяння у підготовці цієї публікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кравченко А. Початок правової охорони об'єктів промислової власності незалежної України: міфи та реальність. – Інтелектуальна власність. – №2. – 2005. – С. 60-61.
2. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття. К.: Либідь. 1993. – С. 265–266.
3. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України, Ф. 1118. Оп. 1. Спр. 2. Арк. 11, 18.
4. Скоропадський П. Слогади. К. – Філадельфія, 1995. – С. 3.
5. ЦДАВО. Ф. 1216. Оп. 1. Спр. 16. Арк. 30.
6. ЦДАВО. Ф. 1118. Оп. 1. Спр. 74. Арк. 1–2.
7. Там само. Спр. 75. Арк. 1.
8. Там само. Спр. 90. Арк. 2.
9. Там само. Ф. 1118. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 3. Спр. 83. Арк. 2,4.
10. Там само. Спр. 2. Арк. 55.
11. Там само. Спр. 84. Арк. 1.
12. Державний Вісник. 21.09.1918 – № 50.
13. Там само. Спр. 86. Арк. 3. Спр. 87. Арк. 6.
14. Там само. Спр. 74. Арк. 5.
15. Там само. Спр. 74. Арк. 6.
16. Там само. Спр. 74. Арк. 8.
17. Там само. Спр. 75. Арк. 2.
18. Там само. Спр. 75. Арк. 3.
19. Там само. Спр. 75. Арк. 4,6.
20. Там само. Спр. 84. Арк. 1-8.
21. Там само. Спр. 88. Арк. 2.
22. Там само. Спр. 83. Арк. 5.
23. Скоропадський П. Слогади. К. – Філадельфія, 1995. – С. 254, 290, 291.
24. ЦДАВО. Ф. 1118. Спр. 96. Арк. 1–2.
25. ЦДАВО. Ф. 9. Сп. 217. Арк. 1.
26. Там само. Арк. 2.
27. Там само. Арк. 6.
28. Там само.
29. Там само. Арк. 1.
30. Там само. Арк. 6.

МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ФОРУМ "ЕНЕРГІЯ ЗРОСТАННЯ" – БІЛЬШЕ 500 ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОПОЗИЦІЙ

USAID | BIZPRO

ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

22–23 серпня 2006 року у Києві в рамках виставки "Барвиста Україна" відбувся Міжнародний інвестиційний форум "Енергія зростання", організований спільно проектом БІЗПРО, що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID), та Національним комплексом "Експоцентр України". Метою проведення Форуму було представити потенційним інвесторам, закордонним та вітчизняним венчурним фондам, інвестиційним та лізинговим компаніям перспективні інвестиційні пропозиції та останні досягнення підприємств та регіонів України.

Відкривали Форум Петро Шейко – Перший заступник генерального директора Національного комплексу "Експоцентр України". Пітер Арго – Заступник директора Регіональної місії Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в Україні, Молдові, Білорусі, Ігор Ліховий – Міністр культури і туризму України. В своєму вітальному слові учасникам Форуму Хорхе Интриаго – Партиєр PricewaterhouseCoopers, Віце-президент Європейської бізнес-асоціації в Україні відмітив, що за останні 3–4 роки значно прискорився процес реформ в Україні. Про це свідчать і прийняття Митного та Земельного кодексів, і зміни в Податковій системі держави, і розвиток банківської справи. Змінився і інвестиційний клімат. Україна має привабливі для інвестування галузі економіки, але умовами,

при яких іноземні інвестори будуть активніше вкладати свої капіталі в українські підприємства, є безумовно стабільність політичної ситуації, передбачуваність і прогнозованість подій, прозорість процесів, які відбуваються в країні, і одне з самих головних – верховенство і дієвість законодавства.

В рамках Форуму відбулося декілька пленарних засідань: "Час діяти", "Сучасні організаційні та фінансові інструменти реалізації інвестиційних проектів", "Ефективність стратегічного партнерства", "Запорука успіху – план активної діяльності".

Багато пролунало цікавих доповідей і презентацій. Серед них такі, як "Інвестиційний клімат в Україні: юридичні питання" Джеймса Хітча, Керуючого партнера Baker & McKenzie-CIS, Ltd.; "Регуляторна реформа в Україні: здобутки і першочергові завдання" Андрія Астраханя, Директора відділу правової та регуляторної реформи, БІЗПРО Україна; "Проблеми інвестування в Україні та робота Державного Агентства України з інвестицій та інновацій в напрямку покращення інвестиційного клімату в Україні" Володимира Загороднього, Директора Асоціації сприяння регуляторній реформі в Україні, Заступника голови Державного Агентства України з інвестицій та інновацій; "Енергетична ефективність у сучасному бізнесі" Миколи Тразанова, Директора Енергетичного альянсу; "Економіка України: конкурентоспроможність через інвестування" Ігоря Бураковського, Директора Центру економічних досліджень та політичних консультацій та багато інших.

Учасниками форуму було розглянуто практичні питання залучення інвестицій в українську економіку. Їм була надана можливість ознайомитись з досвідом провідних фахівців з питань залучення інвестицій, продемонструвати власні проекти та інвестиційні пропозиції. Організатори форуму своїм головним завданням вважали створення сприятливих умов для плідного спілкування між ініціаторами проектів та потенційними інвесторами.

Підготовка до форуму була розпочата у квітні 2006 року, коли організатори, через розгалужену мережу своїх партнерів у регіонах, розіслали запрошення до участі в інвестиційному форумі по всій Україні. Паралельно була розпочата робота по залученню до участі у цьому потенційних інвесторів. Станом на 25 липня 2006 року, було отримано 529 інвестиційних пропозицій

від регіонів та підприємств зі всієї України.

Інвестиційний форум "Енергія зростання" проходив в рамках загальнодержавної виставкової акції "Барвиста Україна", на якій були продемонстровані досягнення всіх областей і регіонів України в економіці, соціальній та культурній сферах, а також відбулися презентації вітчизняними підприємствами кращих науково-технічних розробок, техніки і технологій, конкурентоспроможної продукції та експортних можливостей з метою виходу на нові ринки збуту. Цей факт дозволив потенційним інвесторам, паралельно із участю в інвестиційному форумі, ознайомитися з провідними українськими підприємствами на стендах регіонів та галузей економіки України.

*Підготовлено за матеріалами Форуму
Т. Яцків*

УВАЖАЕМЫЕ ЧИТАТЕЛИ!

В сентябре 2006 года начинается подписка на первое полугодие 2007 года.

Продолжается подписка на 2006 год. Подписаться можно, начиная с любого месяца текущего года.

Подписку на журнал "Винахідник і раціоналізатор" можно оформить в любом отделении связи Украины. Наши подписные индексы: для физических лиц – 06731, для юридических лиц – 06732.

ТЕМАТИКА ЖУРНАЛА

В каждом номере журнала публикуются многообразные новинки изобретений отраслей науки и техники, строительства и архитектуры и др.

Большинство разработок и проектов, о которых пишет ВиР, пригодны к непосредственному использованию, демонстрационные модели, опытные образцы и другие, которые прошли стадию малосерийного производства.

Редакция с 1997 года пополняет базу данных контактами разработчиков, авторов новинок и дает возможность читателям пользоваться банком данных по конкретным публикациям. Учитывая несовершенство патентного законодательства и малую осведомленность изобретателей и предпринимателей в вопросах охраны прав на интеллектуальную собственность, журнал регулярно публикует самые последние нормативные документы в этой отрасли, проводит консультации с патентоведами.

ЭЛЕКТРОННАЯ РАССЫЛКА НОВОСТЕЙ

Подписчики нашего журнала имеют бесплатный доступ к прямым контактам с разработчиками-авторами публикаций из нашего банка данных. По желанию, они могут быть подписаны на бесплатную рассылку новостей отечественных научно-технических разработок в электронном виде, которые редакция получает из всех регионов Украины. Редакция публикует в журнале лишь небольшую часть разработок из числа тех, что к нам поступают.

ОСНОВНЫЕ ЦЕЛИ

Содействие развитию изобретательства и рационализаторства в Украине, коммерциализации отечественных разработок и трансферу технологий, поиску партнеров по кооперації, популяризации нормативно-правовой базы и защите интеллектуальной собственности, освещению достижений и проблем при разработке новых изобретений и оптимальному их использованию.

Просто передплатіть наш журнал!

- Для юридичних осіб:**
- Я передплачую 6 номерів журналу за 96 грн. 00 коп.
 - Я передплачую 12 номерів журналу за 192 грн. 00 коп.

РАХУНОК – ФАКТУРА № 6/н
від 200 року

Одержанувач: ТОВ "НВП "ВІР"
р/р №26008544689001 Філія РЦ Приватбанку м. Києва
МФО 320649, код ЗКПО 32596342

Платник:

Повна поштова адреса для доставки:

Тел., тел/факс; особа, відповідальна за передплату:

Назва платежу	Сума (грн.)
Передплата журналу "Винахідник і раціоналізатор" на _____ номерів	

Сума до сплати – прописом.

Підпись:

УВАГА! Обов'язково напишіть адресу для доставки і П.І.Б. особи
відповідальної за передплату на вашому підприємстві та
надішліть цей бланк разом з копією платежного документу
факсом: (044) 424-51-81, 424-51-99 або поштою на адресу: 03142,
м. Київ, вул. Семашка, 13. Вислані рахунок і копія платежного
доручення є основою для оформлення передплати.

- Для фізичних осіб:**
- Я передплачую 6 номерів журналу за 48 грн. 00 коп.
 - Я передплачую 12 номерів журналу за 96 грн. 00 коп.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Одержанувач платежу

ТОВ «НВП «ВІР»

Код підприємства

32596342

Банк:

ф-я РЦ ПРИВАТБАНК

МФО 320649

Рахунок
одержувача:
Платник:

26008544689001

Прізвище, ім'я, підпись, адреса

Вид платежу	Сума	
	грн.	коп.
Передплата журналу "Винахідник і раціоналізатор"		
Всього:		

Касир

Одержанувач платежу

ТОВ «НВП «ВІР»

Код підприємства

32596342

Банк:

ф-я РЦ ПРИВАТБАНК

МФО 320649

Рахунок
одержувача:
Платник:

26008544689001

Прізвище, ім'я, підпись

Вид платежу	Сума	
	грн.	коп.
Передплата журналу "Винахідник і раціоналізатор"		
Всього:		

КВИТАНЦІЯ
Касир